

С. О. Муха, аспірант кафедри кримінального права № 1 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПІДСТАВИ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ ОСОБИ НА ПОРУКИ

Постановка проблеми. Віднесення звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки до дискреційних повноважень суду має передбачати наявність у національному законодавстві достатньої чіткості визначення межі та способу здійснення відповідного права з метою забезпечення громадянам того мінімального рівня захисту, на який вони мають право згідно з принципом верховенства права в демократичному суспільстві. Водночас формулювання підстав застосування вказаного виду звільнення від кримінальної відповідальності у ст. 47 Кримінального кодексу України (далі – КК) законодавцем здійснено з використанням оціночних понять, які не мають нормативного закріплення, що в сукупності з іншими обставинами породжує певні протиріччя у судовій практиці та численні дискусії на теоретичному рівні.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Поняття та зміст підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки піддавалися вивченню багатьма вченими, зокрема Ю. В. Бауліним, Г. Б. Віттенбергом, О. О. Дудоровим, С. Г. Келіною, Є. С. Назимком, Т. Б. Ніколаєнко, Н. Є. Рогатинською та ін.

Метою цієї статті є визначення підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки.

Виклад основних положень. У попередніх публікаціях нами вже обґрунтовувалося, що підставами звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки є: 1) *щире каяття особи, яка вчинила злочин*; 2) *наявність клопотання підприємства, установи чи організації про взяття особи на поруки*¹.

¹ Муха С., 'Передумова звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки' (2019) 37 Питання боротьби зі злочинністю 135–136.

Стосовно першої підстави у кримінально-правовій теорії вчені нерідко звертаються до тлумачення поняття «щире каяття», адже його значення не обмежується лише положеннями ст. 47 КК. Зокрема, законодавець розглядає щире каяття як обов'язкову складову дійового каяття (ст. 45 КК), обставину, що пом'якшує покарання (п. 1 ч. 1 ст. 66 КК), а також як умову звільнення неповнолітнього від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ч. 1 ст. 105 КК).

За своїм змістом щире каяття є відображенням внутрішнього (психічного) стану особи, основою якого є глибокі внутрішні переживання того, що сталося, моральне засудження своєї злочинної поведінки, усвідомлення вини, почуття сорому, докорів сумління². М. Є. Григор'єва вказує, що викликати подібний стан можуть і такі відчуття, як совість, усвідомлення й розуміння відповідальності за вчинений злочин, громадянський обов'язок, повага до суспільних норм і правил поведінки, норм моральності і закону тощо³. Каяття завжди означає перелом у свідомості винного, викликає в ньому прагнення заглибити і спокутувати свою провину, рішучість не вчиняти злочин у майбутньому⁴.

Водночас у випадку звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК щире розкаяння має свідчити про її *бажання спокутувати провину перед колективом підприємства, установи чи організації та виправити свою*

² Нікіфорова Т., 'Проблеми змісту деяких обставин, які пом'якшують покарання, передбачених ч.1 ст.66 КК України' (2008) 3 Форум права 380–387 <http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_3_55> (дата звернення 12.03.2020).

³ Григор'єва М., 'Звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з її дійовим каяттям' (дис канд юрид наук, Нац юрид акад. України ім Я Мудрого 2007) 148.

⁴ Гуляев А., 'Чистосердечное раскаяние лица, совершившего преступление' (1991) 13 Советская юстиция 6.

поведінку¹. На цю обставину також звернув увагу Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) у справі № 5-5128км13 (ухвала від 17 грудня 2013 р.), який у мотивувальній частині свого рішення серед обов'язкових ознак щирого каяття в контексті ст. 47 КК назвав визнання особою своєї вини, осуд свого вчинку й щиросердне запевнення трудового колективу в тому, що вона виправдає його довіру, не ухилитиметься від заходів виховного характеру та не порушуватиме громадський порядок².

Практика доводить, що основною формою прояву щирого каяття є *повне визнання особою своєї вини та правдива розповідь про всі відомі їй обставини вчиненого злочину*. Якщо особа приховує суттєві обставини вчиненого злочину, що значно ускладнює його розкриття, визнає свою вину лише частково для того, щоб уникнути справедливого покарання, її каяття не можна визнати щирим, справжнім³.

Зокрема, Касаційний кримінальний суд Верховного Суду (далі – ККС ВС) неодноразово називав твердження судів першої інстанції про наявність в особи щирого каяття формальними з тих підстав, що визнання вини мало місце лише на стадії судових дебатів під тиском досліджених у суді доказів⁴. Аналогічну оцінку апеляційні суди надавали каяттю особи, встановлення якого попередніми судами обмежувалося лише з'ясуванням його наявності в обвинуваченого, який до того ж не визнавав свою провину на досудовому розслідуванні⁵. Хоча мали

місце випадки, коли відмова надавати показання у кримінальному провадженні на досудовому розслідуванні з посиланням на положення статей 62, 63 Конституції про презумпцію невинуватості та відсутність відповідальності за відмову від надання показань щодо себе судом не вважалася такою, що свідчить про відсутність в особі щирого каяття⁶.

Також ККС ВС наголошує на тому, що розкаяння насамперед має виражатися в *намаганні особи відшкодувати завдані злочином збитки, бажанні виправити наслідки вчиненого*⁷. Водночас зустрічаються судові рішення, в яких помилково стверджується про відсутність щирого каяття, якщо завдана шкода не була відшкодована. Так, Біловодським районним судом Луганської області у справі № 408/1982/17-к (ухвала від 19 травня 2017 р.) з указаних мотивів відмовлено у задоволенні клопотання прокурора про звільнення неповнолітньої від кримінальної відповідальності у зв'язку з її передачею на поруки колективу Біловодської загальноосвітньої школи I–III ступенів. Разом із тим із тексту ухвали вбачається, що винна особа висловила готовність, за можливості, за допомогою матері добровільно відшкодувати майнову шкоду потерпілій⁸. Проте судом не було

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67158090> (дата звернення 04.05.2019); ухвала Апеляційного суду Миколаївської області від 24 квітня 2018 р. у справі № 483/1729/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73613792> (дата звернення 04.05.2019).

⁶ Ухвала Апеляційного суду Івано-Франківської області від 22 лютого 2017 р. у справі № 348/327/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64872581> (дата звернення 04.05.2019).

⁷ Постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 22 березня 2018 р. у справі № 759/7784/15-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73029783> (дата звернення 04.05.2019); постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 29 листопада 2018 р. у справі № 536/159/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78330117> (дата звернення 04.05.2019); постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 28 березня 2019 р. у справі № 588/678/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/80919040> (дата звернення 04.05.2019); постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 22 листопада 2018 р. у справі № 331/5313/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78299029> (дата звернення 04.05.2019), постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 11 квітня 2019 р. у справі № 440/1659/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81234929> (дата звернення 04.05.2019), постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 19 липня 2018 р. у справі № 134/890/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75473858> (дата звернення 04.05.2019) та інші.

⁸ Ухвала Біловодського районного суду Луганської області від 19 травня 2017 р. у справі № 408/1982/17-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66811923> (дата звернення 04.05.2019).

¹ Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05> (дата звернення: 12.03.2020).

² Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 17 грудня 2013 р. у справі № 5-5128км13. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37346858> (дата звернення 04.05.2019).

³ Щепоткіна В (упоряд), *Огляд судової практики Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо призначення покарання* (Київ 2019) 21.

⁴ Постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 22 листопада 2018 р. у справі № 331/5313/16-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78299029> (дата звернення 04.05.2019), постанова Касаційного кримінального суду Верховного суду від 04 квітня 2019 р. у справі № 750/11386/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81107647> (дата звернення 04.05.2019).

⁵ Ухвала Апеляційного суду Волинської області від 05 вересня 2017 р. у справі № 161/1536/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68712004> (дата звернення 04.05.2019); ухвала Апеляційного суду Волинської області від 09 червня 2017 р. у справі № 167/43/17. URL:

надано належної оцінки цьому факту. У подальшому, скасовуючи зазначене рішення місцевого суду, Апеляційний суд Луганської області вказав, що мало місце неправильне застосування закону про кримінальну відповідальність, оскільки ст. 47 КК не містить обов'язкової умови відшкодування шкоди, завданої злочиним¹.

Також вважаємо помилковою позицію, коли наявність розкаяння, крім добровільного відшкодування шкоди, фактично так само ставиться в залежність від наявності таких обставин, як з'явлення із зізнанням, сприяння розкриттю чи розслідуванню злочину тощо².

Так, по-перше, виходячи з положень статей 45, 66 КК вищевказані види посткримінальної поведінки мають самостійне кримінально-правове значення, оскільки перелічені в законі поряд із щирим каяттям, а тому можуть бути лише додатковими критеріями оцінки каяття як щирого. По-друге, за ними одними неможливо встановити, чи дійсно людина жалкує про вчинене діяння, чи насправді вона усвідомила його небезпечність і негативну сутність, чи дійсно вона розкаюється, чи лише старанно імітує за допомогою цих дій щире каяття, насправді бажаючи лише досягти для себе звільнення від кримінальної відповідальності³.

Варто зазначити, що у вітчизняній доктрині кримінального права питання можливого виключення з положень КК про звільнення особи від кримінальної відповідальності такої умови, як щире каяття, підіймалося неодноразово. Серед головних причин для законодавчих змін слід відзначити складність встановлення на практиці щирості в емоційних переживаннях особи, яка вчинила злочин, а також в її посткримінальній поведінці. Можливими варіантами для заміни щирого каяття науковці називають з'явлення із зізнанням та повне визнання особою своєї вини⁴.

¹ Ухвала Апеляційного суду Луганської області від 06 липня 2017 р. у справі № 408/1982/17-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67590830> (дата звернення 04.05.2019).

² Ухвала Апеляційного суду Херсонської області від 29 квітня 2016 р. у справі № 653/1154/15-к: URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/57486099> (дата звернення 04.05.2019); ухвала Апеляційного суду Херсонської області від 22 лютого 2016 р. у справі № 661/1882/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/56055310> (дата звернення 04.05.2019).

³ Житний О, 'Щире каяття як умова звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям' (2002) 19 Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ 31–37 <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2002_19_10> (дата звернення 12.03.2020)

⁴ Григор'єва М, 'Щире каяття як складовий елемент підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності'

На перший погляд, подібні пропозиції є доволі слушними, оскільки вказані обставини мають більш об'єктивний характер на відміну від щирого каяття, яке є явищем морально-психічним⁵. Однак з урахуванням наведеної практики ККС ВС запропоновані зміни до ст. 47 КК у цій частині наразі вважаємо передчасними. На користь такого висновку свідчить таке. Так, звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з її передачею на поруки не є обов'язком суду. Тобто законодавець дає можливість суду керуватися власною правосвідомістю в прийнятті відповідного рішення, акцентуючи при цьому увагу саме на необхідності комплексної оцінки суб'єктивного ставлення винної особи до вчиненого злочину. Надання прерогативи поведінковому підходу, у свою чергу, матиме наслідком формалізацію передачі особи на поруки. Більше того, закріплення каяття як підстави такого звільнення відповідає також зарубіжному досвіду. Зокрема, відповідно до ст. 40 Кримінального кодексу Литовської Республіки серед підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки є повне визнання особою своєї вини та каяття у вчиненні злочинного діяння.

Другою підставою звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки є наявність *клопотання колективу підприємства, установи, організації про передачу особи на поруки*. На відміну від першої, ця підстава є процесуальною за своїм характером, оскільки відображає форму волевиявлення того чи іншого колективу про готовність взяти особу на поруки з метою її подальшого виправлення та попередження вчинення нових злочинів.

Вказане клопотання є зверненням колективу, прийнятого на його загальних зборах, до слідчого, прокурора або суду з мотивованим проханням звільнити певну особу члена колективу від кримінальної відповідальності за вчинений нею злочин та визначенням взаємних зобов'язань колективу і цієї особи протягом строку порук: колектив зобов'язується взяти особу під контроль і здійснювати щодо неї заходи виховного характеру, а ця особа, у свою чергу, зобов'язується виправдати довіру колективу законослухняною

(2006) 33 Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ 196–201. <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2006_33_30> (дата звернення 12.03.2020); Житний О

⁵ Житний О

поведінкою та сумлінною працею на підприємстві, в установі або організації, не ухилитися від заходів виховного характеру колективу, дотримуватися правил співжиття в побуті та громадських місцях¹.

Необхідно зазначити, що чинним законодавством не визначено будь-яких обов'язкових вимог як до змісту, так і до форми самого клопотання колективу підприємства, установи, організації про взяття особи на поруки. Постановою Пленуму Верховного Суду України (далі – ВСУ) «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності» від 23 грудня 2005 р. № 12 передбачено лише, що клопотання має бути оформлене протоколом загальних зборів колективу, який долучається до справи.

Водночас судова практика доводить, що клопотання колективу підприємства, установи, організації про передачу особи на поруки має містити чітке прохання звільнити особу від кримінальної відповідальності та передати її на поруки відповідному колективу із зазначенням вищевказаних взаємних зобов'язань колективу та правопорушника, а також обґрунтування прийнятого рішення. У протоколи загальних зборів колективу обов'язково відображається інформація щодо загальної (штатної) чисельності працівників підприємства, установи, організації та кількості присутніх членів колективу на самих зборах. Конкретизації заходів виховного характеру, періодичність їх здійснення колективом, визначення чітких методів їх контролю та реагування на порушення цих заходів у клопотанні не вимагається².

Разом із тим серед учених та правозастосовувачів і досі тривають гострі суперечки на предмет того, колектив якого саме підприємства, установи, організації має право брати особу на поруки. Так, відповідно до науково-практичного коментаря Загальної частини КК за загальною редакцією В. Я. Тація колектив підприємства, установи та організації, який має на увазі ст. 47 КК, утворюють особи, які своєю працею чи навчанням беруть участь у його (її) діяльності. При цьому такого колективу не утворюють члени громадського

об'єднання (профспілкової організації, політичної партії, різних товариств тощо)³.

Аналогічна позиція відображена й у низці судових рішень, у тому числі прийнятих ВСУ та ВССУ. Так, ухвалюючи рішення від 22 липня 2010 р. у справі № 5-1226км13 про задоволення касаційного подання заступника Генерального прокурора України про скасування постанови міськрайонного суду про звільнення особи від кримінальної відповідальності у зв'язку з її передачею на поруки Хмельницькому крайовому (обласному) козацькому товариству, колегія суддів судової палати ВСУ у кримінальних справах зауважила, що це товариство є громадським об'єднанням, члени якого за змістом закону не утворюють колективу підприємства, установи чи організації, який може взяти особу на поруки⁴. Такий аргумент покладено і в основу рішення ВССУ від 5 березня 2013 р. у справі № 5-1226км13, яким постановою суду першої інстанції про передачу особи на поруки громадському об'єднанню «Федерація волейболу м. Севастополя» скасовано у зв'язку з неправильним застосуванням закону про кримінальну відповідальність⁵.

Іншу думку із зазначеного питання викладено в науково-практичному коментарі КК за редакцією М. І. Мельника та М. І. Хавронюка, автори якого доводять, що з відповідним клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності також може звернутися колектив політичної партії або іншого громадського об'єднання, членом якого є той, хто вчинив злочин, оскільки у ст. 47 КК відсутнє застереження, що колектив має бути саме трудовим⁶.

Подібне тлумачення закону про кримінальну відповідальність також відображене в судовій практиці. Так, ВСУ ухвалою від 21 травня 2009 р. у справі № 5-1891км09 залишено без змін постанову Краснолиманського міського суду Донецької області від 19 травня 2008 р., якою особу,

³ Баулін Ю та ін., *Кримінальний кодекс України: науково-практичний коментар* (Право 2013) т 1, 185.

⁴ Ухвала Верховного Суду України від 22 липня 2010 р. у справі № 5-1890км10. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/10614320> (дата звернення 04.05.2019).

⁵ Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05 березня 2013 р. у справі № 5-1226км13. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29972761> (дата звернення 04.05.2019).

⁶ Мельник М, Хавронюк М (ред), *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України* (10-те вид, Дакор 2018) 140; Луценко Ю, *Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України* (Право 2015) 103.

¹ Баулін Ю, *Вибрані праці* (Право 2013) 395; Луценко Ю, *Звільнення від кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України* (Право 2015) 103

² Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 04.01.2017 р. у справі № 569/17360/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/63904732> (дата звернення 04.05.2019)

обвинувачену у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 367 КК, звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею її на поруки громадській організації «Краснолиманський територіальний комітет профспілки залізничників і транспортних будівельників України дорпрофсожа Донецької залізниці». У мотивувальній частині суд зазначив, що передача особи на поруки колективу громадської організації не є порушенням закону, оскільки зі змісту ст. 47 КК не випливає, що особа може бути передана на поруки лише трудовому колективу підприємства, установи чи організації або за місцем її навчання¹. Законність передачі особи на поруки громадській організації «Ветерани органів внутрішніх справ Білоцерківського МВ ГУ МВС України в Київській області» підтверджено й ухвалою ВССУ від 17 грудня 2013 р. у справі № 5-5128км13². Указану правову позицію також зайняв Старобільський районний суд Луганської області у справі № 431/3152/17 (ухвала від 27 липня 2017 р.), який передав обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 309 КК, на поруки політичній партії «Наш Край»³. Відповідно до третього підходу правом клопотати про взяття особи на поруки також наділені й територіальні громади в особі відповідних органів місцевого самоврядування. Зокрема, у справі № 173/760/16-к колегія суддів судової палати в кримінальних справах ВССУ в ухвалі від 6 березня 2017 р. погодилася з рішенням попередніх інстанцій, яким непрацюючого пенсіонера, обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 119 КК, передано на поруки територіальній громаді в особі Пушкарівської сільської ради. Відмовляючи в задоволенні касаційної скарги прокурора, суд зазначив, що відповідно до положень статей 1, 2, 6, 10, 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» сільська рада є представницьким органом місцевого самоврядування, яка складається з депутатів і відповідно до закону наділяється правом

представляти інтереси територіальної громади, тобто колективу жителів, об'єднаних постійним проживанням у межах села, і приймати рішення від їх імені. Сільська рада є юридичною особою, а тому виступає як організація, що об'єднує групу осіб мешканців села для спільної діяльності та задоволення спільних інтересів. Ураховуючи, що обвинувачений проживає на території указаної територіальної громади та відповідно є її членом, рішення про звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК визнано таким, що відповідає закону⁴. Аналогічне рішення прийнято ВСУ 30 листопада 2009 р. у справі № 5-4311км09⁵.

Для вітчизняної кримінально-правової доктрини та судової практики вказаного роду розбіжності не є новими, оскільки єдиною позицією щодо того, який колектив має право брати особу на поруки, не вдалося досягнути ще за часів дії Кримінального кодексу УРСР (далі – КК УРСР) від 28 грудня 1960 р. та інших колишніх союзних республік. Так, на той час відповідно до ст. 51 КК УРСР право клопотати про взяття особи на поруки належало громадським організаціям та трудовим колективам. Водночас із позиції І. М. Гуткіна, відповідним правом володіли не всі організації, а лише ті, до яких належав правопорушник. Окрім того, іншим членам організації ця особа також мала бути відомою в спільній праці або ж навчанні.⁶ Розділяв його погляди і В. Г. Степанов, який стверджував, що на поруки особа може бути передана виключно тій громадській організації, члени якої пов'язані спільністю трудового процесу⁷.

Інші науковці, зокрема, Г. А. Гальперін, Ф. А. Ползков, Г. А. Мендельсон, не виключали можливість звільнення особи від кримінальної відповідальності на відповідній підставі навіть у разі відсутності в такої особи місця роботи (з поважних причин – за ред. Г. А. Мендельсона) або ж якщо вона не навчається. В указаних випадках

¹ Ухвала Верховного Суду України від 21 травня 2009 р. у справі № 5-1891км09: URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/3743947> (дата звернення 04.05.2019).

² Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 05 березня 2013 р. у справі № 5-5128км13. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29972761> (дата звернення 04.05.2019).

³ Ухвала Старобільського районного суду Луганської області від 27 липня 2017 р. у справі № 431/3152/17: URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/68012657> (дата звернення 04.05.2019).

⁴ Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 06 березня 2017 р. у справі № 173/760/16-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/65169622> (дата звернення 24.11.2019).

⁵ Ухвала Верховного Суду України від 10 листопада 2009 р. у справі № 5-4311км09. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6820556> (дата звернення 24.11.2019).

⁶ Гуткін І, *Передача на поруки органами дознання: учебное пособие* (ВШ МВД РСФСР 1961) 25.

⁷ Степанов В, 'Передача на поруки в советском уголовном процессе' (автореф дис канд юрид наук, Ленинградский гос ун-т 1966) 12

на поруки їх могли брати квартальні чи будинкові комітети, громадські організації за місцем мешкання особи¹.

Виходячи з чинних положень кримінального і кримінального процесуального законодавства, вважаємо, що на нормативно-правовому рівні не передбачено будь-яких формальних обмежень у праві громадських організацій брати особу на поруки, оскільки сполучення слів «підприємство, установа, організація» законодавцем фактично використовується як мовне кліше для позначення будь-якої юридичної особи, створеної відповідно до закону незалежно від організаційно-правової форми. Водночас, урахувавши той факт, що звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 47 КК передбачає застосування до відповідної особи заходів виховного характеру, використання яких, у свою чергу, законодавчо регламентовано саме в діяльності трудових та педагогічних колективів, підтримуємо позицію прихильників більш вузького тлумачення положень ст. 47 КК, за яким зазначений колектив підприємства, установи, організації утворюють особи, які своєю працею чи навчанням беруть участь у його діяльності.

Віднесення до поняття колективу, який має право брати особу на поруки, територіальної громади, з нашої точки зору, також є помилковим, тому що громада не утворює юридичної особи публічного права. Більше того, вона не є колективом тієї чи іншої ради як представницького органу місцевого самоврядування. Згідно зі ст. 6 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальна громада є первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій та повноважень. Таким чином, на поруки сільській, селищній та міській радам можна передати виключно особу, яка є членом трудового колективу такої ради. Відповідна позиція також підтримується в сучасній судовій практиці².

¹ Гальперин И, Полозков Ф, *Участие общественности в советском уголовном процессе* (Госюриздат 1961) 46; Мендельсон Г, *Передача на поруки лиц, совершивших преступления, не являющие большой общественной опасности* (Моск. ун-т 1963) 39–40.

² Ухвала Апеляційного суду Закарпатської області від 21 червня 2018 р. у справі № 302/126/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74947631> (дата звернення 24.11.2019); ухвала Апеляційного суду Закарпатської області від 18 червня 2018 р. у справі № 302/19/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74790543> (дата звернення 24.11.2019); Ухвала Апеляційного суду Донецької області від 23 жовтня 2018 р. у справі № 243/6224/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77422556> (дата звернення 24.11.2019).

Крім того, клопотання про взяття особи на поруки має безпосередньо виходити від усього колективу підприємства, установи, організації або ж їх відокремленого підрозділу (філії, представництва тощо). Не можуть розглядатися як підстави звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 47 КК клопотання колективу структурного підрозділу підприємства, установи, організації, а також окремої групи осіб, що не становлять організаційної єдності (близьких родичів, знайомих і т.д.). Здоволенню не мають підлягати навіть клопотання керівників підприємств, установ, організації про передачу особи на поруки. Як справедливо зауважив Г. Б. Віттенберг, справа не в тому, що цим органам не можна довіряти, важливим є той факт, що особа передається на поруки саме колективу, який має усвідомлювати всю відповідальність за взяті на себе обов'язків з виправлення та перевиховання правопорушника³.

Однак у супереч вищевказаній вимозі продовжують мати місце випадки неправильного застосування закону. Так, Апеляційним судом Дніпропетровської області у справі № 211/3740/15-к 27 жовтня 2016 р. на підставі апеляційної скарги прокурора було скасовано ухвалу Довгинцівського районного суду м. Кривого Рогу, якою обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК, звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку з його передачею на поруки колективу бригади поїзда Криворізької пасажирської вагонної дільниці, яка є структурним підрозділом регіональної філії «Придніпровська залізниця» ПАТ «Українська Залізниця». Апеляційний суд погодився з доводами прокурора, що винний перебував у трудових відносинах саме з Криворізькою пасажирською вагонною дільницею, а не бригадою поїзду, тому клопотання про передачу особи на поруки мало бути подано колективом відокремленого структурного підрозділу регіональної філії ПАТ «Українська Залізниця»⁴. Аналогічне порушення допущено Дрогобицьким міськрайонним судом Львівської області, яким особу передано на поруки одній із навчальних груп державного вищого на-

³ Віттенберг Г, 'Освобождение от уголовной ответственности и наказания с применением мер общественного воздействия' (дис д-ра юрид наук, б/и 1969).

⁴ Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області від 27 жовтня 2016 р. у справі № 211/3740/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/62259182> (дата звернення 04.05.2019).

вчального закладу «Дрогобицький коледж нафти і газу». Скасовуючи рішення зазначеного суду, Апеляційний суд Львівської області ухвалою від 16 березня 2018 р. у справі № 442/3930/17 підкреслив, що в цьому випадку звільнення особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України могло бути прийняте лише за результатами розгляду клопотання загальних зборів усього колективу ДВНЗ «Дрогобицький коледж нафти і газу», а не однієї групи¹.

Ураховуючи вищевикладене, значення клопотання про передачу особу на поруки не обмежується його роллю процесуальної підстави звільнення від кримінальної відповідальності, це добровільно дане зобов'язання колективу вжити вичерпних заходів виховного характеру до особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, з метою забезпечення її виправлення. При цьому, ведучи мову про досягнення цілей звільнення від кримінальної відповідальності, доволі дискусійним залишається питання щодо можливості передачі на поруки винного за наявності особливих відносин між ним і колективом, зокрема, у випадку, коли такою особою є керівник підприємства, установи або організації.

Відповідно до правової позиції ККС ВС у справі № 187/1221/16-к (ухвала від 19 червня 2018 р.) перебування особи на керівних посадах в установі, колективу якої вона передається на поруки за його клопотанням, не є перешкодою для її звільнення від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України, оскільки положення кримінального та кримінального процесуального законодавства не містять будь-якої заборони передачі директора на поруки колективу².

¹ Ухвала Апеляційного суду Львівської області від 16 березня 2018 р. у справі № 442/3930/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72878960> (дата звернення 04.05.2019).

² Ухвала Касаційного кримінального суду Верховного Суду від 19 червня 2018 р. у справі № 187/1221/16-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74927275> (дата звернення 04.05.2019).

Разом із тим ми розділяємо іншу точку зору, що попри відсутність прямих заборон не можна вважати виправданою передачею на поруки колективу особу за вищевказаних обставин³, оскільки коли останній наділений значними важелями впливу щодо членів колективу (зокрема, правом приймати і звільняти з роботи, вирішувати питання про застосування до працівників заохочень й дисциплінарних стягнень), колектив фактично позбавлений можливості реального впливу на таку особу, застосування заходів виховного характеру та реагування в установленій законом спосіб у разі невиконання умов передачі особи на поруки.

Висновки. Проведеним аналізом визначених ст. 47 КК підстав звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки встановлено, що у кримінально-правовій теорії та судовій практиці залишається низка питань, які супроводжуються відсутністю єдиного бачення їх вирішення. Однак, ураховуючи, що вказаний вид звільнення від кримінальної відповідальності не є імперативним обов'язком суду, а його дискреційним повноваженням, у встановленні наявності або відсутності підстав такого звільнення суд у кожному випадку переважно керується власною правосвідомістю. Орієнтирами при цьому виступають відповідний рівень усвідомлення винним наслідків вчиненого та бажання спокутувати провину перед колективом відповідної юридичної особи, а також можливість останнього забезпечити реальне виправлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

³ Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 листопада 2015 р. у справі № 5-1926км15. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53570726> (дата звернення 04.05.2019); ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 12 вересня 2017 р. у справі № 617/1961/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/68885543> (дата звернення 04.05.2019); Ухвала Апеляційного суду Кіровоградської області від 12 січня 2016 р. у справі № 404/2181/15-к. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54998215> (дата звернення 04.05.2019).

REFERENCES

List of legal documents

Legislation

1. Pro praktyku zastosuvannya sudamy Ukrainy zakonodavstva pro zvilnennia osoby vid kryminalnoi vidpovidalnosti: postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 23 hrudnia 2005 r. № 12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0012700-05> (in Ukrainian).

Cases

2. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 04 квітня 2019 р. у справi № 750/11386/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81107647> (in Ukrainian).
3. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 11 квітня 2019 р. у справi № 440/1659/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81234929> (in Ukrainian).
4. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 19 люпня 2018 р. у справi № 134/890/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75473858> (in Ukrainian).
5. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 22 березня 2018 р. у справi № 759/7784/15-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73029783> (in Ukrainian).
6. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 22 листопада 2018 р. у справi № 331/5313/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78299029> (in Ukrainian).
7. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 28 березня 2019 р. у справi № 588/678/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/80919040> (in Ukrainian).
8. Постанова Касацiйного кримiнального суду Верховного суду вiд 29 листопада 2018 р. у справi № 536/159/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78330117> (in Ukrainian).
9. Ухвала Апелиацiйного суду Волинської облaсти вiд 05 вересня 207 р. у справi № 161/1536/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/68712004> (in Ukrainian).
10. Ухвала Апелиацiйного суду Волинської облaсти вiд 09 червня 2017 р. у справi № 167/43/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67158090> (in Ukrainian).
11. Ухвала Апелиацiйного суду Дnipропетровської облaсти вiд 27 зhovтня 2016 р. у справi № 211/3740/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/62259182> (in Ukrainian).
12. Ухвала Апелиацiйного суду Донецької облaсти вiд 23 зhovтня 2018 р. у справi № 243/6224/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77422556> (in Ukrainian).
13. Ухвала Апелиацiйного суду Закарпатської облaсти вiд 18 червня 2018 р. у справi № 302/19/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74790543> (in Ukrainian).
14. Ухвала Апелиацiйного суду Закарпатської облaсти вiд 21 червня 2018 р. у справi № 302/126/18. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74947631> (in Ukrainian).
15. Ухвала Апелиацiйного суду Ивано-Франківської облaсти вiд 22 лютоho 2017 р. у справi № 348/327/16-k. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/64872581> (in Ukrainian).
16. Ухвала Апелиацiйного суду Кировоградської облaсти вiд 12 сiчня 2016 р. у справi № 404/2181/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54998215> (in Ukrainian).
17. Ухвала Апелиацiйного суду Луханської облaсти вiд 06 люпня 2017 р. у справi № 408/1982/17-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67590830> (in Ukrainian).
18. Ухвала Апелиацiйного суду Львівської облaсти вiд 16 березня 2018 р. у справi № 442/3930/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72878960> (in Ukrainian).
19. Ухвала Апелиацiйного суду Херсонської облaсти вiд 22 лютоho 2016 р. у справi № 661/1882/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/56055310> (in Ukrainian).
20. Ухвала Апелиацiйного суду Херсонської облaсти вiд 29 квітня 2016 р. у справi № 653/1154/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/57486099> (in Ukrainian).
21. Ухвала Апелиацiйного суду Миколаївської облaсти вiд 24 квітня 2018 р. у справi № 483/1729/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73613792> (in Ukrainian).
22. Ухвала Бiловодського районного суду Луханської облaсти вiд 19 травня 2017 р. у справi № 408/1982/17-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/66811923> (in Ukrainian).
23. Ухвала Верховного Суду України вiд 10 листопада 2009 р. у справi № 5–4311 км09. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6820556> (in Ukrainian).
24. Ухвала Верховного Суду України вiд 21 травня 2009 р. у справi № 5–1891 км09. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/3743947> (in Ukrainian).
25. Ухвала Верховного Суду України вiд 22 люпня 2010 р. у справi № 5–1890 км10. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/10614320> (in Ukrainian).
26. Ухвала Висьчого спецiалiзованого суду України з розгiяду тсyвильних i кримiнальних справ вiд 17 грудня 2013 р. у справi № 5–5128 км13. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37346858> (in Ukrainian).
27. Ухвала Висьчого спецiалiзованого суду України з розгiяду тсyвильних i кримiнальних справ вiд 04 сiчня 2017 р. у справi № 569/17360/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/63904732> (in Ukrainian).

28. Ukhvala Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 05 bereznia 2013 r. u spravi № 5–5128 km13. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/29972761> (in Ukrainian).
29. Ukhvala Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 06 bereznia 2017 r. u spravi № 173/760/16-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/65169622> (in Ukrainian).
30. Ukhvala Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 12 lystopada 2015 r. u spravi № 5–1926 km15. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53570726> (in Ukrainian).
31. Ukhvala Vyshchoho spetsializovanoho sudu Ukrainy z rozghliadu tsyvilnykh i kryminalnykh sprav vid 12 veresnia 2017 r. u spravi № 617/1961/15-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/68885543> (in Ukrainian).
32. Ukhvala Kasatsiinoho kryminalnogo sudu Verkhovnoho Sudu vid 19 chervnia 2018 r. u spravi № 187/1221/16-k. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74927275> (in Ukrainian).
33. Ukhvala Starobil'skoho raionnogo sudu Luhanskoï oblasti vid 27 lypnia 2017 r. u spravi № 431/3152/17: URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/68012657> (in Ukrainian).

Bibliography

Authored books

1. Baulin Yu ta in, *Kryminalnyi kodeks Ukrainy: naukovo-praktychnyi komentar* [Criminal code of Ukraine: scientific and practical commentary] (Pravo 2013) t 1 (in Ukrainian)
2. Baulin Yu, *Vybrani pratsi* [Selected works] (Pravo 2013) (in Ukrainian)
3. Halperyn I, Polozkov F, *Uchastye obshchestvennosti v sovetskom uholovnom protsesse* [Public participation in the Soviet criminal process] (Hosiuryzdat 1961) (in Russian)
4. Hutkyn I, *Peredacha na poruky orhanamy doznanyia: uchebnoe posobyie* [Bail by the inquiry agencies: study guide] (VSh MVD RSFSR 1961) (in Russian)
5. Lutsenko Yu, *Zvlnennia vid kryminalnoi vidpovidalnosti za zlochyny proty osnov natsionalnoi bezpeky Ukrainy* [Discharge from criminal responsibility for crimes against the bases of national security of Ukraine] (Pravo 2015) (in Ukrainian)
6. Mendelson H, *Peredacha na poruky lyts, sovershyvshykh prestupleniya, ne yavliaiushchye bolshoi obshchestvennoi opasnosti* [Bail of persons who have committed crimes that are not of great public danger] (Mosk. un-t 1963) (in Russian)

Edited books

7. Melnyk M, Khavroniuk M (red), *Naukovo-praktychnyi komentar Kryminalnogo kodeksu Ukrainy* [Scientific and practical commentary of the Criminal Code of Ukraine] (10-te vyd, Dakor 2018) (in Ukrainian)
8. Non-author books
9. Shchepotkina V (uporiad), *Ohliad sudovoï praktyky Kasatsiinoho kryminalnogo sudu u skladi Verkhovnoho Sudu shchodo pryznachennia pokarannia* [Review of the case-law of the Court of Cassation within the Supreme Court on sentencing] (b/v 2019) (in Ukrainian)

Journal articles

10. Hryhorieva M, 'Shchyre kaiattia yak skladovyi element pidstavy zvlnennia osoby vid kryminalnoi vidpovidalnosti' [Sincere repentance as an integral part of the basis for discharge of a person from criminal responsibility] (2006) 33 Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2006_33_30> (in Ukrainian)
11. Hul'iaev A, 'Chystoserdechnoe raskaianye lytsa, sovershyvsheho prestuplenye' [The sincere repentance of the offender] (1991) 13 Sovetskaia yustytysia (in Russian)
12. Zhytnyi O, 'Shchyre kaiattia yak umova zvlnennia vid kryminalnoi vidpovidalnosti u zviazku iz diiovym kaiattiam' [Sincere repentance as a condition for discharge from criminal liability in view of effective repentance] (2002) 19 Visnyk Kharkivskoho natsionalnogo universytetu vnutrishnikh sprav <http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2002_19_10> (in Ukrainian)
13. Mukha S, 'Peredumova zvlnennia vid kryminalnoi vidpovidalnosti u zviazku z peredacheiu osoby na poruky' [The precondition of discharge from criminal responsibility in view of admission by bail] (2019) 37 Pytannia borotby zi zlochynnistiu (in Ukrainian)
14. Nikiforova T, 'Problemy zmistu deiakykh obstavyn, yaki pomiakshuiut pokarannia, peredbachenykh ch.1 st.66 KK Ukrainy' [Problems of the content of some circumstances that mitigate the punishment provided for in part 1 of the Article 66 of the Criminal Code of Ukraine] (2008) 3 Forum prava <http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2008_3_55> (in Ukrainian)

Dissertations

15. Vytenberh H, 'Osvobozhdenye ot uholovnoi otvetstvennosti y nakazaniya s pryemeneniyem mer obshchestvennoho vozdeistviya' [Discharge from criminal liability and punishment with the application of measures of public influence] (dys d-ra yuryd nauk, b/y 1969) (in Russian)
16. Hryhorieva M, 'Zviltrennia osoby vid kryminalnoi vidpovidalnosti u zviazku z yii diiovym kaiattiam' [Discharge of a person from criminal liability in view of effective repentance] (dys kand yuryd nauk, Nats yuryd akad Ukrainy im Ya Mudroho 2007) (in Ukrainian)
17. Thesis abstracts
18. Stepanov V, 'Peredacha na poruky v sovetskom uholovnom protsesse' [Bail in the Soviet criminal trial] (avtoref dys kand yuryd nauk, Lenynhradskiy hos un-t 1966) (in Russian)

**Муха С. О. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності
у зв'язку з передачею особи на поруки**

Статтю присвячено проблемам теорії та практики, пов'язаним із підставами звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки, якими є щире каяття та клопотання колективу підприємства, установи, організації про передачу особи на поруки.

Установлено низку питань, що супроводжуються відсутністю єдиного бачення їх вирішення в кримінально-правовій теорії та судовій практиці.

Зроблено висновок, що в установленні наявності або відсутності підстав такого звільнення суд у кожному випадку переважно керується власною правосвідомістю. Орієнтирами при цьому виступають відповідний рівень усвідомлення винним наслідків вчиненого та бажання спокутувати провину перед колективом відповідної юридичної особи, а також можливість останнього забезпечити реальне виправлення та перевиховання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Ключові слова: звільнення від кримінальної відповідальності, звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки, щире каяття.

**Муха С. А. Основания освобождения от уголовной ответственности
в связи с передачей лица на поруки**

Статья посвящена проблемам теории и практики, связанным с основаниями освобождения от уголовной ответственности в связи с передачей лица на поруки, каковыми являются искреннее раскаяние и ходатайство коллектива предприятия, учреждения, организации о передаче лица на поруки.

Установлен ряд вопросов, сопровождающихся отсутствием единого видения их решения в уголовно-правовой теории и судебной практике.

Сделан вывод, что в установлении наличия или отсутствия оснований такого освобождения суд в каждом случае преимущественно руководствуется собственным правосознанием. Ориентирами при этом выступают соответствующий уровень осознания виновным последствий совершенного и желание искупить вину перед коллективом соответствующего юридического лица, а также возможность последнего обеспечить реальное исправление и перевоспитание лица, совершившего уголовное правонарушение.

Ключевые слова: освобождение от уголовной ответственности, освобождение от уголовной ответственности в связи с передачей лица на поруки, искреннее раскаяние.

Mukha S. O. The grounds of discharge from criminal responsibility in view of admission by bail

The article deals with the problems of theory and practice related to the grounds for discharge from criminal responsibility in view of admission by bail, which are sincere repentance and petition of the staff of the enterprise, institution, organization for bail.

From the analysis of law enforcement practice it is concluded that the main form of sincere repentance is full recognition of guilt and a true tell of all known circumstances of the crime. In addition, repentance must, first of all, be expressed in the person's attempt to make good the damage caused by the crime, the desire to rectify the consequences of the act.

As for a petition of the collective of an enterprise, institution, organization of admission of a person on bail, the requirements formulated in practice for the content of such petition were defined.

Attention is paid to the problem of which the collective of the enterprise, institution, organization has the right to bail. The position according to which the said staff is formed by persons who, through their work or study, participate in its activity is maintained.

Consideration is given to the possibility of the offender being bailed out in the presence of special relations between him and the staff, in particular, where such person is the head of an enterprise, institution or organization. In this regard, it is argued that admission by bail in such cases cannot be considered justified.

It is concluded that in determining the existence or absence of grounds for such release, a court in each case is mainly guided by its own legal consciousness. Reference is made to the appropriate level of awareness of offenders of the consequences of an act and the desire to redeem the guilt in front of a collective of respective legal entity, as well as the possibility of a collective to ensure a real correction and re-education of a person who committed a criminal offense.

Keywords: *discharge from criminal responsibility, discharge from criminal responsibility in view of admission by bail, sincere repentance.*